

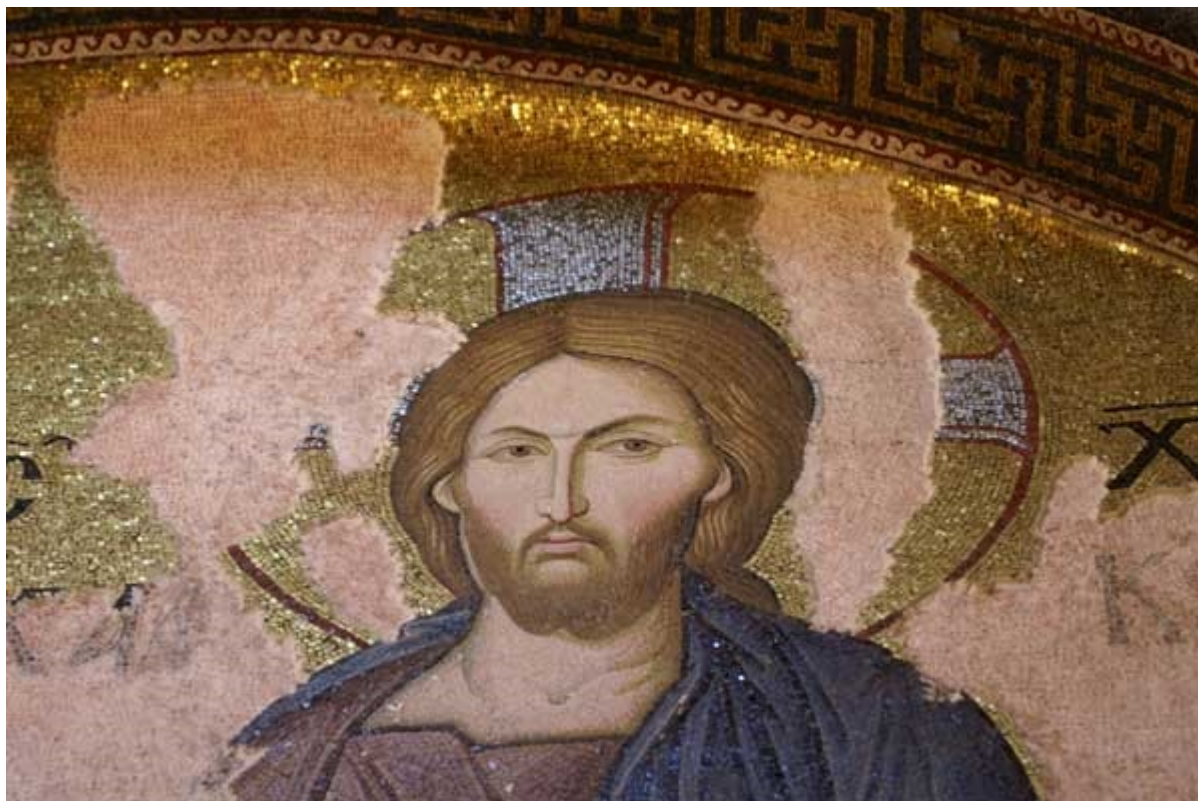
Η θέωση ως σκοπός της ζωής του ανθρώπου (2ο Μέρος)

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Το έργο όμως του νέου Αδάμ προϋποθέτει το έργο της νέας Εύας, της Παναγίας Παρθένου, της «αγίας αγίων μεϊζων», της Πλατυτέρας των Ουρανών, του σκήπτρου της ορθοδοξίας και της δόξας του θήλεως, η οποία διορθώνει το λάθος της παρακοής της πρώτης Εύας και διαδραματίζει πρωταγωνιστικό, βασικό, αναγκαίο και αναντικατάστατο ρόλο στο έργο της σωτηρίας, επιτυγχάνοντας κατ' εξαιρετικό και ανεπανάληπτο τρόπο τη θέωση.

Κατά τον άγιο Νικόλαο τον Καβάσιλα, εάν η Κεχαριτωμένη κόρη της Ναζαρέτ δεν είχε προσφέρει με την υπακοή της την ελευθερία της στο Θεό και δεν είχε πει στον αρχάγγελο Γαβριήλ κατά τον Ευαγγελισμό το «ιδού η δούλη Κυρίου, γένητω μοι κατά το ρήμα σου» (Λουκ. 1,38), δεν θα μπορούσε να σαρκωθεί ο Λόγος. Δεν θα μπορούσε ο Θεός, ο οποίος έδωσε την ελευθερία στον άνθρωπο, να την παραβιάσει, αν δεν ευρίσκετο μια τέτοια αγνή, ακηλίδωτη, παναγία ψυχή σαν της Θεοτόκου, η οποία θα προσέφερε ολοκληρωτικά την ελευθερία, τη θέληση και το είναι της στον Θεό, ώστε να τον ελκύσει προς τον ευατό της και προς ημάς. Υπήρξε το μοναδικό ανθρώπινο πρόσωπο που προσείλκυσε το Θεό και, αποδεχόμενη την έλευση του Αγίου Πνεύματος, προσέφερε στο Θεό την προπρωτική ωραιότητα που Εκείνος μας εχάρισε.

Ο άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς, Αρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης, ο και εν Λήμνω θαυματουργήσας, συνοψίζοντας την πατερική θεολογία, λέγει ότι η Παναγία έχει τα δευτερεία της Αγίας Τριάδος, είναι θεός μετά τον Θεό, μεθόριον μεταξύ κτιστού και ακτίστου και προΐσταται των σωζομένων. Ο δε άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης, ο νεώτερος αυτός απλανής φωστήρ και διδάσκαλος της Εκκλησίας, αναφέρει ότι και αυτά τα αγγελικά τάγματα φωτίζονται από το φώς, που λαμβάνουν από την Παναγία. Γι' αυτό και εγκωμιαστικώς αποκαλείται «τιμιωτέρα των Χερουβείμ και ενδοξοτέρα ασυγκρίτως των Σεραφείμ». Είναι «η κλίμαξ η επουράνιος δι' ής κατέβει ο Θεός», η χώρα του αχωρήτου, το σκεύος της εκλογής μέσω της οποίας «ο Λόγος σάρξ εγένετο και εσκήνωσεν εν ημίν» (Ιωαν. 1,14) για να αποτελέσει και για ολόκληρο το ανθρώπινο γένος τη «γέφυρα τη μετάγουσα τους εκ γής προς ουρανόν». Γι' αυτό και ο ιερός υμνωδός λέγει: «υμνούμεν σε Θεοτόκε Παρθένε. Διά γαρ του σταυρού του Υιού σου κατεβλήθη ο άδης, και ο θάνατος τέθηκε. Νεκρωθέντες ανέστημεν και ζωής ηξιώθημεν. Τον παράδεισον ελάβομεν, την αρχαίαν απόλαυσιν».

Η επίτευξη αυτού του σκοπού της θεώσεως επιτυγχάνεται με την ένωση του ανθρώπου με το σώμα του Χριστού, την Εκκλησία. Ένωση βέβαια όχι με τη θεία ουσία αλλά με την θεωμένη ανθρώπινη φύση του Χριστού. Μέλη σώματος Ιησού Χριστού, δηλαδή της Εκκλησίας, της οποίας κεφαλή είναι ο Χριστός, γινόμαστε δια του αγίου βαπτίσματος και της ενεργούς συμμετοχής στη μυστηριακή ζωή, με την οποία γινόμαστε «σύσσωμοι και σύναιμοι τω Χριστώ». Ενωνόμαστε με τον Χριστό, ζούμε τη νέα πραγματικότητα, την καινή κτίση, την όντως ζωή ως δωρεά του

Αγίου Πνεύματος και οδηγούμαστε στη θέωση.

Σύμφωνα με τη διδασκαλία των Πατέρων, ο Θεός είναι αμέθεκτος κατά την ουσία, αλλά μεθεκτός μέσω των ακτίστων ενεργειών Του. Είναι μονάς εν Τριάδι και Τριάς εν μονάδι κατά τον άγιο Μάξιμο τον Ομολογητή. Ο άγιος Διονύσιος ο Αρεοπαγίτης, πολιούχος των Αθηνών, λέγει χαρακτηριστικά ότι ο Θεός, εμφορούμενος από μια αγία αγάπη προς το πλάσμα του, εξέρχεται από τον ευατό Του και ζητεί να ενωθεί μαζί μας μέσω των ενεργειών Του, με τις οποίες δημιούργησε και συνεχίζει να συντηρεί τον κόσμο και του δίδει ουσία και υπόσταση με τις ουσιοποιητικές ενέργειές Του. Είναι παρών στην φύση και συντηρεί το σύμπαν με τις συντηρητικές ενέργειές Του. Φωτίζει τον άνθρωπο με τις φωτιστικές Του ενέργειες, τον αγιάζει με τις αγιαστικές και τον θεώνει με τις θεωτικές. Εισέρχεται στη φύση, στον κόσμο, στην ιστορία, στη ζωή των ανθρώπων μέσω των ακτίστων ενεργειών Του κατά την διδασκαλία του αγίου Γρηγορίου του Παλαμά.

Ποιές όμως είναι οι βασικές προϋποθέσεις της πορείας του ανθρώπου προς τη θέωση?

Πρώτη και βασική προϋπόθεση για την θέωση είναι η υψοποιός και ευλογημένη ταπείνωση, η στολή αυτή της θεότητας, η απόδειξη της αναγεννημένης και μεταμορφωμένης εν Χριστώ ζωής. «Πάς ο ταπεινών εαυτόν υψωθήσεται» (Λουκ. 18,14) διακηρύσσει ο ίδιος ο Χριστός θέτοντάς την ως θεμέλιο της μετανοίας και μας υπογραμμίζει ότι: «Ός εάν θέλη εν υμίν είναι πρώτος, έσται υμών δούλος» (Ματθ. 20,27). Βάση βεβαίως της ταπεινοφροσύνης είναι η αυτογνωσία, το «γνώθι σ'αυτόν», διότι έτσι ο άνθρωπος, κατά τον ιερό Χρυσόστομο, θα αντιληφθεί ποιός είναι, θα αποκτήσει συνείδηση της αξίας του αλλά και της σχετικότητός του, των ικανοτήτων του αλλά και των ατελειών του. Θα μάθει ότι είναι κράμα ουρανίου και γηϊνού, μείγμα γής και πνοής Θεού. Θα είναι γνήσιος μαθητής και μιμητής του Ναζωραίου Ιησού «Μάθετε απ' εμού ότι πράος ειμί και ταπεινός τη καρδιά και ευρήσετε ανάπαυσιν ταις ψυχαίς υμών» (Ματθ. 11,29). Και όπως συνιστά ο σοφός Σειράχ: «όσο μέγας εί, τοσούτω ταπεινού σεαυτόν και έναντι Κυρίου ευρήσεις χάριν» (Σοφ. Σειρ. 3,18).

Δεύτερη προϋπόθεση της θεώσεως είναι η άσκηση για την απόκτηση των σωτηρίων αρετών. Ο ευαγγελικός λόγος της προπαρασκευαστικής περιόδου του Τριωδίου μας ομίλησε για ελεημοσύνη, νηστεία, προσευχή, ανεκτικότητα, συγχωρητικότητα και για μετάθεση της καρδιάς και του νοός μας στον ουρανό και στα πνευματικά. «Όπου εστί ο θησαυρός ημών εκεί έσται και η καρδιά ημών» (Ματθ. 6,21), όπου υπάρχει δηλαδή η τάση μας, η ροπή μας, η επιλογή μας, εκεί είναι και η καρδιά μας. «Μη θησαυρίζετε υμίν θησαυρούς επί της γης...» (Ματθ.

6,19), αλλά «θησαυρίζετε δε υμίν θησαυρούς εν ουρανοίς» (Ματθ. 6,20) οι οποίοι είναι άφθαρτοι, οι οποίοι δεν χάνονται, οι οποίοι είναι θησαυροί που δίδει ο Θεός.

Αυτό σημαίνει να μεταθέσουμε το φρόνημα και την καρδιά μας σε κάτι ουράνιο, σε κάτι πνευματικό, σε κάτι που δεν φθείρεται, σε κάτι που είναι αληθινό. Οι αρετές, ρίζα των οποίων είναι η ταπείνωση και καρπός η αγάπη, είναι τα παράθυρα μέσα από τα οποία πέφτουν οι ακτίνες της θεικής παρουσίας. Άνθρωπος που δεν έχει ανοιχτά αυτά τα παράθυρα, που αντί για αρετές κυριαρχείται από πάθη, δυσκολεύεται να διαπιστώνει τον Θεό στην ζωή του. Ο Θεός του είναι ανύπαρκτος, του είναι δύσκολος, του είναι κάτι παράξενο, δεν του είναι εύκολος. Αντίθετα η άσκηση αποτελεί την πρακτική αγωγή, την κοινωνία μαζί Του, την αρχή του δρόμου προς τη θέωση.

[Συνεχίζεται]